

De franske Lovforslag om Jernbanefunktionærene.

Af

Einar Cohn.

Allerede gennem en Aarrække har Spørgsmaalet: Stat contra Tjenestemænd spillet en fremtrædende Rolle i fransk Indenrigspolitik. Den store Jernbanestrejke i Oktober 1910 gjorde med ét Slag Ende paa Overvejelserne og tvang Ministeriet Briand til over for Jernbanetjenestemændene at tage Forholdsregler, om hvis Lovmedholdelighed Meningerne var stærkt delte, men som i en forbavsende Fart skaffede normale Tilstande til Veje igen. For at forebygge lignende Katastrofer i Fremtiden har nu Ministeriet Dagen før Jul forelagt tre Forslag til Love om:

1. Jernbanefunktionærernes Rettigheder i Almindelighed og den fredelige Bilæggelse af Stridigheder af kollektiv Art, der berører disse Tjenestemænds faglige Interesser,
2. Jernbanemændenes Forpligtelser til ikke at forlade deres Tjeneste og
3. »Sabotage« (Strejkevold), hvilket Begreb omfatter Opbrydning af Jernbaneskinner, Ødelæggelse af

Maskiner og andet Materiel saavel som enhver Handling, der gaar ud paa under en Strejke ved Vold at forhindre en Virksomheds Drift.

Endelig er det Hensigten, at et fjerde endnu ikke forelagt Lovforslag med tilbagevirkende Kraft skal forbedre Jernbanemændenes Pensionsforhold m. m.

Dette Komplex af Forslag tager i alt væsentligt kun Sigte paa Jernbanedrift og Jernbanetjenestemænd og er saaledes af en mindre omfattende Karakter end det Forslag om Tjenestemænd i Almindelighed og deres Forhold over for Staten, som Ministeriet Clemenceau forelagde efter den Post- og Telegrafstrejke, der vist blev intet mindre end et Bræt til dets politiske Kiste. Og endskønt Briand paany forelagde det Clemenceau'ske Forslag for det nyvalgte Kammer i Juli 1910, er der dog et langt Spring fra hint »Projet de loi sur le statut et le droit d'association des fonctionnaires« til de nu forelagde »Projets de loi sur les chemins de fer«. Thi medens det førstnævnte Lovforslag begynder med en Opremsning af alle de Rettigheder (statut), det giver Tjenestemændene ved at muliggøre, at de gennem deres Tillidsmænd selv kan deltage i Paadømmelsen af disciplinære Straffesager saavel som i Udarbejdelse af Avancementslister m. v., og derefter kun til Imødegaaelse af en eventuel Strejke blandt Tjenestemændene giver Bestemmelser om, at Rettighederne i saa Fald suspenderes og Regeringen helt og alene faar Disciplinarmagten i sin Haand, forbyder de nu forelagte Forslag kort og godt Strejke mellem Jernbanetjenestemænd under Bøde- og Fængselsstraf. Men ligesom Jernbaneforslagene saaledes er hugget skarpere til end Juliforslaget, er de ogsaa af en ganske ander-

ledes dybtgaaende social-politisk Interesse. Thi foruden de ovenfor omtalte Rettigheder, der tilstaaes Tjenestemændene gennem Juliforslaget, indeholder dette Forslag af principielle Bestemmelser ikke stort andre end Forbudet mod Dannelsen af Foreninger, der omspænder flere Etater, hvilke Foreninger i Følge Lovforslagets Motiver »nødvendigvis dækker over politiske Bagtanker og ikke kan have andet Formaal end det at ville skabe en med Statsmagten rivaliserende Magt«. Jernbaneforslagene derimod vil baade indføre tvungen Voldgift og forbyde Strejke.

Af disse tre Lovforslag er Nr. 2 og Nr. 3 ganske korte. Nr. 2, der handler om Jernbanemændenes Forpligtelse dels til ikke at forlade deres Arbejde og dels til at møde til Afløsning af Kammerater paa Tog, der befarer lange Strækninger, er formet som en Ændring i Jernbanepoliti-loven af 1845 og fastsætter Fængselsstraf paa $\frac{1}{2}$ —2 Aar for den Tjenestemand, der handler imod Lovens Bestemmelse. Det siges i Motiverne, at det er Hensigten med denne Lov at ramme den særlige Form for »sabotage«, der ligger i, at Jernbanemændene forlader deres Tog, før det er ført igennem til Bestemmelsesstedet. »Sabotage« i Almindelighed, saavel i Jernbanedriften som andetsteds, søges ramt gennem det tredje af Forslagene, idet dettes Paragraf 1 lyder saaledes: Den der med Vilje ødelægger, forringer eller ubrugeliggør Maskiner og andre Genstande i den Hensigt at forhindre eller vanskeliggøre Driften af »les services publics« (Jernbaner-, Post- og Telegrafvæsenet etc.) saavel som af enhver Industri- eller Handelsvirksomhed, straffes med fra en Maanedes til to Aars Fængsel og med Bøde fra 50 til 1000 Francs. —

Hvis Forbrydelsen begaas af en Arbejder eller Tjenestemand, der har Ansættelse i den paagældende Virksomhed, forhøjes Straffen til fra to til fem Aars Fængsel og Bøde fra 200 til 2000 Francs. De samme Straffe rammer dem, der har forsøgt eller opfordret til de i Loven nævnte Handlinger.

Endelig tager det førstnævnte af de tre Forslag igen udelukkende Sigte paa Jernbanedriften; det er det, hvortil den største Interesse knytter sig og som sikkert vil foraarsage de hede Debatter i Kamret, som ingen venter, vil blive de to andre Forslag til Del.

Allerede Motiverne til Forslaget viser, at det er her, Slaget skal staa. Disse Motiver former sig som en i de mindste Enkeltheder udtænkt — næsten udspekuleret — social-teoretisk Afhandling, der føjer sig som en smidig Rustning om Lovens Ord, et Mesterstykke af politisk Kløgt og litterær Fortræffelighed.

Der gøres først opmærksom paa, at i det moderne Samfund vil Arbejderne have Følelsen af, at Arbejdsvilkaarene er blevne dem paatvungne, uden at de selv formaar at øve nogen Indvirkning paa disse Vilkaars Form. Kun ved Hjælp af Strejken er de i Stand til at bryde sig Vej til bedre Tider. Men Strejken, den økonomiske Krig, er et »brutalt og barbarisk Middel paa samme Maade, som Krigen mellem Nationerne er det«. Det paastaas da ogsaa, at ligesom Tanken om Fred mellem Nationerne vinder længere og længere frem, saaledes bliver ogsaa Udsigterne for den fredelige Bilæggelse af de økonomiske Stridigheder stadig lysere. Der henvises i denne Sammenhæng saavel til den internationale Voldgiftsdomstol i Haag, som til hele det Voldgifts-Lovgivningsarbejde, der er gjort omkring

i Landene i de sidste tyve Aar. Men dette Lovgivningsarbejde er ikke mindst blevet fremskyndet ved, at en Række Lande — og nu sidst Frankrig — har set Strejken bryde ud i Samfundslegemets Centralnervesystem: Samfærdselsmidlerne. Thi medens »det at sætte Voldgiften i Stedet for Strejken i Stridigheder af faglig Art mellem Arbejdere og Arbejdsgivere i den private Industri ganske vist er et tiltrækkende, om end langvarigt og vanskeligt Arbejde, saa er det nu muligt og uomgængeligt nødvendigt, at forhindre at Driften af Samfærdselsmidlerne, der er lige nødvendige for Nationens økonomiske og politiske Liv, afbrydes ved at disse Virksomheders Tjenestemænd tager deres Tilflugt til Strejken for at forbedre deres økonomiske Kaar«. Der skønnes ogsaa at være saa meget mindre Grund til at indrømme Tilladeligheden af, at disse Tjenestemænd gør Strejke, som deres Vilkaar — i Modsætning til Arbejdernes i de private Virksomheder — fastsættes enten direkte af Staten som Arbejdsgiver eller indirekte som Koncessionsuddeler. Saaledes er f. Eks. Bestemmelserne i Loven om Jernbanetjenestemændenes Pensionsforhold ganske anderledes gunstige end Bestemmelserne i den almindelige Alderdomsunderstøttelseslov; heller ikke er disse Tjenestemænd udsatte for Arbejdsløshed eller Lock-out som deres Kammerater i den private Industri er det. — Men idet Motiverne gaar over til at tale om Følgerne af en Strejke i »les services publics«, gaar de fra at bruge Udtrykket: utilladeligt (illicite) over til at tale om Ulovlighed (illegitime). Thi ved en saadan Strejke lammes en Virksomhed, der ganske direkte er til Brug og Gavn for alle Samfundets Medlemmer, og som derfor bør nyde

den samme Beskyttelse som Statsmagten, der i Følge Menneskerettighedernes Erklæring er oprettet til alles Gavn og ikke til personlig Udnyttelse af dem, hvem den er betroet.

Men yderligere er Strejken i »les services publics« ikke blot utilladelig eller ulovlig, den er ogsaa virkningsløs. Thi saa uundværlig er f. Eks. Jernbanedriften for Samfundet, at i samme Øjeblik den afbrydes, tvinges den offentlige Myndighed til ved alle de Midler, der staar til dens Disposition, at genoprette Driften. Og dermed er Strejken, hvis væsentligste Middel skulde være det i lang Tid at standse en Virksomhed, tabt.

Naar nu alt dette tages i Betragtning, saa bør i disse for Samfundet uundværlige Virksomheder enhver Mulighed for Strejke udelukkes, dels ved at give Tjenestemændene »de materielle og moralske Arbejdsvilkaar, der i Sandhed er en offentlig Institution værdige«, dels ved at give dem et Middel til, hvis de trods alt ikke er tilfredse, gennem andre Midler end Strejkens, at gøre deres Krav gældende. Og dette Middel mener Motiverne at have fundet i Mægling og Voldgift, der »er lige saa gode som Strejke — eller snarere bedre, al den Stund de ikke paafører Arbejderne de følelige Vanskeligheder, der skyldes Tabet af Arbejds løn«.

Den nærmere Ordning er da følgende: I Henhold til Lovforslagets Paragraf 2 paalægges det Jernbaneselskabernes Administration at sørge for, at der afholdes regelmæssige, periodiske Samraad imellem Sendemænd fra Tjenestemændene og Sendemænd fra Administrationerne. Ved at der saaledes forhandlede mellem Over- og Underordnede — ogsaa uden at Krigen staar

for Døren — skulde der skabes Mulighed for at fjerne enhver Spire til Utilfredshed i rette Tid. Og samtidig tvinges Tjenestemændene til at organisere sig for at kunne vælge deres Tillidsmænd. Endvidere tilkommer det Administrationerne at sørge for Oprettelsen af Komiteer for de forskellige Arrondissementer eller Linier, vedkommende Selskab (Statsbanen) spænder over. Disse Komiteer skal bestaa af Tjenestemændenes Sendemænd og Repræsentanter for Jernbaneadministrationerne og skal, naar én af Parterne eller Ministeren for offentlige Arbejder forlanger det, træde sammen til Undersøgelse af opstaaede Konflikter. Desuden skal der for hvert Selskab (Statsbanen) være en Centralkomité, ligeledes bestaaende af Repræsentanter for Administrationerne og Tjenestemændene. Denne Komité skal søge at tilvejebringe Mægling i de Strids-spørgsmaal, der ikke er bragt ud af Verden ved Lokalkomiteernes Hjælp. Ogsaa denne Komité kan i givet Tilfælde sættes i Funktion paa Foranstaltning af Ministeren for offentlige Arbejder. I Modsætning til Lokalkomiteerne, der kun bestaar af de interesserede Parter, tiltrædes Centralkomiteen af en »ingenieur du contrôle technique«.

Stridigheder, der heller ikke ved Centralkomiteernes Hjælp er blevne bilagte, henvises til Voldgiftsdomstolen. Denne, der i Princippet er formet som den internationale Voldgiftsdomstol i Haag, bestaar i hver enkelt Sag, den har til Paadømmelse, for det første af to Medlemmer, valgt af Tjenestemændenes Sendemænd til den Centralkomité, der har haft Sagen til Behandling. To andre Medlemmer vælges af det paagældende Selskabs Administration. Disse fire Voldgiftsdommere

vælger yderligere et eller tre Medlemmer. Hvis de ikke kan enes om dette Valg, udpeger Tjenestemændenes Sendemænd og Selskabet hver en Voldgiftsdommer af den Liste, der hvert tredje Aar opstilles af de lovgivende Forsamlinger. De to sidstvalgte Dommere vælger saa en syvende Meddommer. Forsaavidt disse Valg ikke kan komme i Stand, udpeges de tre sidste Dommere ved Lodtrækning mellem Navnene paa den nævnte Liste, der er sammensat af fem Dommere, valgte af Senatet, og ti, valgte af Deputeretkammeret. Denne Liste kan alene indeholde Navnene paa de højeste Dommere og administrative Embedsmænd, nuværende eller tidligere franske Medlemmer af Haager-Domstolen, Medlemmer af Academie des sciences og af Academie des sciences morales et politiques, de juridiske Fakulteters Dekaner m. fl. Motiverne fremhæver udtrykkeligt, at selv om det paahviler Kamrene, som Repræsentanter for det hele Samfund, at udpege de Mænd, der skal dømme i Tvistigheder, som har Betydning for hver enkelt Borger, saa bør dog disse Mænd ikke være Folk, der »er altfor indblandede i de parlamentariske og politiske Kampe«, men derimod saadanne, der paa Grund af deres Embede, deres videnskabelige Fortjenester o. l., er i Stand til »med den højeste aandelige Autoritet at udfylde Voldgiftsdommerens Hverv«.

De af disse Voldgiftsdomstole afsagte Kendelser fremtræder som Domme, der tillige angiver inden for hvilket Tidsrum, de i Dommen indeholdte Bestemmelser skal være efterkommet. Herfra undtages dog Domme, der forpligter Statsfinanserne, idet saadanne Domme først maa ratificeres af de to Kamre. At disse

Kendelser saaledes udstyres med Domskraft, er i Følge Motiverne »den eneste Betingelse, paa hvilken Arbejderne kan modtage Voldgiften som en Erstatning for Strejken«.

Thi Strejken forbydes. Eller rettere: Organisation af og Opfordring til Strejke straffes, og det er ikke Fagforeningerne, der straffes, men derimod Lederne af den paagældende Forening, Sammenslutning, Strejkekomité o. l. Straffen er Bøder paa 50—200 Francs og Fængsel i $\frac{1}{2}$ —3 Maaneder. Hvis Strejken bryder ud, før Konflikten har været Genstand for Mægling eller Voldgift, forhøjes Straffen til Bøde paa 100—300 Frcs. og Fængsel i 2 Maaneder til 1 Aar, eller eventuelt kun en af disse to Straffe.

Motiverne slutter med at udtale: Vi kender den heftige og lidenskabelige Modstand, dette Lovforslag vil møde, de talrige Indvendinger, der vil blive gjorte imod dets Bestemmelser. Vi tror dog, at det trods alt vil vinde Tilslutning hos de Republikanere, der har Mod til at føre en Politik med det Maal at skabe den sociale Fred. Hvad de øvrige angaar, vil de se sig nødsagede til at erklære, hvorvidt de virkelig kan rumme den rystende Modsætning, der ligger i, at de uden for Landets Grænser stadig hylder et internationalt Fredsideal, samtidig med at de paa Fædrelandets Grund sværmer for den sociale Krig.

Briand har saaledes forberedt sig paa Modstand. Og deri har han sikkert gjort vel.

For det første er der jo liden Grund til at antage, at Jernbanetjenestemændene skal nære de samme kærlige Følelser for Mægling og tvungen Voldgift, som Lovforslaget gør. Hvis dette Forslag bliver til Lov,

faar de en Undtagelsesstilling; alle andre Arbejdere har Lov at gøre Strejke. Og det turde jo være mer end et Spørgsmaal, om en Voldgiftsdomstol, af hvis syv Medlemmer to er Repræsentanter for Arbejderne, fem for »Overklassen«, vil synes Arbejderne at byde en passende Erstatning for det uhyre Magtmiddel, der ligger i at kunne standse Samfærdselsmidlerne. Thi paa den ene Side maa det jo erindres, at en saadan Voldgiftsdomstol ikke skal fortolke bestaaende Love, men meget snarere stifte ny Ret. Og hvor meget den gode Vilje end kan gøre, den kan dog ikke fjerne personlige Følelser og Klassefølelser. Selv Dommere i en Voldgiftsdomstol er Mennesker. Paa den anden Side er blot Udsigten til en Strejke en saa frygtelig Ting, at der lader sig opnaa meget alene ved Truslen.

I det hele taget nærer Arbejderne i dette udemokratiske og af Klasse modsætninger gennemfurede Land ikke megen Tillid til Regerings- og Lovgivningsmagten — og med Ret. Thi alene det kan aldrig blive til Fordel nedadtil i et Samfund, at en Regering afstiver sin dalende militære Indflydelse ved en Koalition med Pengemagten — la haute finance — som man har set det ske i Frankrig. Denne Koalition vil atter og atter stikke Hestehoven frem i Lovgivningsarbejdet: i Beskatningsspørgsmaal, i Sociallovgivning, overalt. Det er nu engang Finansverdenens Beskæftigelse at gøre Forretning.

Medens disse og lignende Indvendinger af mere spekulativ Natur kan fremsættes mod Lovforslaget, vil der, hvis Forslaget bliver Lov, møde Loven Vanskeligheder af en mere haandgribelig Art.

Disse Vanskeligheder skulde opstaa ved Jernbanemændenes Mangel paa Organisation. Det angives, at af de 300000 Jernbanemænd er 40000 eller 13% i Fagforeningerne. Men det er jo givet, at skal hele dette System med Mægling og Voldgift virke som det er Hensigten, saa maa det være Repræsentanter for alle Jernbanemænd og ikke for 13% af dem, der tager Del i Forhandlingerne. Men naar man saa, hvilken Vanskelighed det havde i Sommeren 1910, mens Strejken stadig stod for Døren, at forøge Antallet af Organisationernes Medlemmer, saa er der jo neppe nogen Grund til at tro, at det i det foreliggende Tilfælde skulde blive lettere at faa Maskineriet i Gang, selv om det synes klart, at Arbejderne vilde forøge deres Indflydelse meget ved at styrke deres Organisationer. Under Strejken gik det jo saaledes, at medens Fagforeningslederne stadig holdt igen og foreholdt deres Kammerater, at før Foreningerne var stærkere, kunde man ikke gaa over til Handling, saa brød Parisersektionerne ud og valgte en Strejkekomité, der en skønne Dag erklærede Strejke. Denne slette Organisation gjorde det naturligvis meget lettere at knuse Strejken og gav ogsaa den haardhændede Fremgangsmaade, Regeringen anvendte, mere Berettigelse. Det er nemmere at faa Tilslutning til den Anskuelse, at 40000 gør Revolte end at 300000 gør det. Briands berømte Udtalelse i den efter Strejken følgende Kammerdebat om »Samfundets Ret til at leve«, vilde have tabt en Del af sin Berettigelse, hvis Samfundets Ret i Stedet for at blive stillet over for 40000 Jernbanemænds var blevet stillet over for tre hundrede Tusindes.

Den 15. Januar 1911 fremsatte Jaurés m. fl. et Forslag, hvori Regeringen opfordredes til at afslutte almindelige Voldgiftstraktater med alle Lande. Udenrigsminister Pichon erklærede ikke at kunne modtage en Voldgiftskendelse i Spørgsmaal, der angik Frankrigs Livsinteresser eller berørte dets nationale Værdighed. Ministeren vilde dog ikke dermed sige, at den franske Regering var mod Voldgiftstraktater. Ut desint vires tamen est laudanda voluntas. Det er jo muligt at Jaurés ogsaa vil fremhæve sin gode Vilje og svigtende Evne til Skabelse af den sociale Fred paa de Betingelser Briand stiller. Den Modsætning, der omtales i Slutningen af Motiverne, er saaledes stadig til Stede, omend paa en lidt anden Maade. Jaurés sværmer for det internationale, Briand for det sociale Fredsideal. Og før de er enige om Maal og om Midler, er Udsigten til Virkeliggørelse af de to Idealer ikke stor.